Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας (Ἰωάν. 1, 44-52)
16 Μαρτίου 2008

Σήμερα, ἀγαπητοί μου, ἀνοίγει τὸ στάδιο τῶν πνευματικῶν ἀγώνων. Ἀνοίγει τὸ στάδιο τῶν ἀρετῶν, παλαίστρα ἐναντίον τοῦ σατανᾶ καὶ τοῦ κακοῦ. « Οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε, ἀναζωσάμενοι τὸν καλὸν τῆς νηστείας ἀγῶνα (Β' Ἰδιόμελον Στιχηροῦ Τριῳδίου εἰς τοὺς αἴνους Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς), ἀναλαμβάνοντες τὴν πανοπλίαν τοῦ Σταυροῦ». Ἂς ἀντιπαραταχθῶμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἔχοντες ὡς τεῖχος καὶ πρόχωμα τὴν πίστη, ὡς θώρακα τὴν προσευχή, ὡς περικεφαλαία τὴν ἐλεημοσύνη καὶ ἀντὶ μαχαίρας τὴν νηστεία, ἡ ὁποία ἀποκόπτει πᾶσαν κακίαν.

Προηγήθηκαν τῆς σημερινῆς Κυριακῆς ἄλλες τέσσερεις: ἡ Κυριακὴ τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, πού μᾶς δίδαξε τὴν ταπείνωση . Ἡ τοῦ Ἀσώτου πού μᾶς ὑπέδειξε τὴ μετάνοια. Ἡ τῶν Ἀπόκρεω πού μᾶς πληροφόρησε γιὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κυρίου στὴ γῆ καὶ τὴν ἡμέρα τῆς Κρίσεως, καὶ τέλος ἡ Κυριακὴ τῆς Τυρινῆς, πού μᾶς περιέγραψε τὸ δρᾶμα καὶ τὴν τραγωδία τῶν πρωτοπλάστων, τὴν πτώση τους καὶ τὴν ἐξορία ἐκ τοῦ Παραδείσου.

Ἡ σημερινὴ Κυριακὴ λέγεται πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν καὶ μᾶς προτρέπει γιὰ προσευχὴ καὶ νηστεία, καθαρὴ νηστεία σώματος καὶ ψυχῆς, νηστεία τοῦ στόματος, τῶν χειλέων, τοῦ νοῦ, τῆς καρδιᾶς, τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν, ἀποξένωση ἀπὸ κάθε ὑλικὸ καὶ πνευματικὸ πάθος. Μᾶς προκαλεῖ νὰ ἀγωνιστοῦμε τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ἀρετῆς, νὰ νικήσουμε τὴν κακία. Μᾶς προκαλεῖ νὰ ὁπλιστοῦμε μὲ τὴ δύναμη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ν᾽ ἀντιπαραταχθοῦμε ἕτοιμοι νὰ δώσουμε τὴ μάχη μὲ τὸν ἀντίπαλο καὶ ἐχθρό μας διάβολο, ἔχοντας ὡς πρόχωμα τὴν ὀρθόδοξη πίστη μας, θώρακα καὶ ἐλπίδα τὴν προσευχή, καὶ περικεφαλαία τὴν ἐλεημοσύνη.

Ἡ νηστεία εἶναι θεῖος θεσμός, ἡ παράβαση τοῦ ὁποίου εἶχε ὡς συνέπεια τὴν ἔξωση τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ Παραδείσου. Ἐπειδὴ δὲν νηστέψαμε, χάσαμε τὸν Παράδεισο. Ἂς νηστέψουμε λοιπόν, γιὰ νὰ ἐπανέλθουμε σ᾽ Αὐτόν. Ἡ νηστεία, μᾶς πληροφορεῖ ὁ Μέγας Βασίλειος, «εἶναι ἀρχαῖον δῶρον οὐ παλαιουμένου ἢ γηράσκον…Πατέρων ἐστὶ κειμήλιον… Νηστεία προφήτας γεννᾷ, νομοθέτας σοφίζει, εἶναι ἀγαθὸν φυλακτήριον τῆς ψυχῆς, σωφροσύνης δημιουργὸς πάντας τοὺς ἁγίους χειραγωγήσασα εἰς τὴν κατὰ Θεοῦ πολιτείαν». Καὶ συνεχίζει ὁ ἱερὸς πατέρας: « Πρόσεχε ὅμως· μόνον τροφῆς νηστεία εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ. Νηστεία γὰρ ἀληθὴς ἡ τῶν κακῶν ἀλλοτρίωσις. Κρεῶν οὐκ ἐσθίεις ἀλλ᾽ ἐσθίεις τὸν ἀδελφόν. Οἶνου ἀπέχεις,

ἀλλ᾽ ὕβρεων οὐ κρατεῖς».

“Νηστεύοντες λοιπόν, ἀδελφοί, σωματικῶς νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς», ὅπως μᾶς διδάσκει ἡ Ἐκκλησία μας, καὶ ὁ ἱερὸς ὑμνωδὸς συνεχίζει «τρῶσόν μου τὴν ψυχὴ Κύριε, ἵνα ἐγκρατῶς διανύσω τὴν τῆς νηστείας προθεσμίαν, μὴ μόνον γαστρὸς ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων εἰσόδων τῆς ἁμαρτίας κρατῶν.”
(ἰδιόμελον ἀποστίχων Λυχνικοῦ τῆς τρίτης Β’ Νηστειῶν).

Ἄλλ᾽ ὅμως ἡ σημερινὴ Κυριακὴ λέγεται πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν καὶ ἑορτάζεται ὡς Κυριακή της Ὀρθοδοξίας. Αὐτὴ ἡ Κυριακὴ εἶναι ἡ ἑορτὴ καὶ ἡ πανήγυρις τῆς Ὀρθοδόξου πίστεώς μας, ὁ θρίαμβος καὶ ἡ ἐπικράτησή της ἐναντίον ὅλων τῶν αἱρέσεων.

Τί εἶναι ὅμως Ὀρθοδοξία, Ὀρθόδοξη πίστη; Εἶναι ἡ πίστη τῶν Ἀποστόλων, ἡ πίστη τῶν Πατέρων, ἡ πίστη τῶν Ὀρθοδόξων, ἡ πίστη στὴν ἀρχαία θεσμοθεσία τῆς μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Αὐτὴ ἡ πίστη τὴν Οἰκουμένην ἐστήριξε. Ἡ Ὀρθόδοξη πίστη εἶναι ἡ μέση καὶ βασιλικὴ ὁδὸς ποὺ ἔχει στὰ δεξιά της τὴ φιλοσοφία καὶ στὰ ἀριστερά της τὶς αἱρέσεις.

Γι᾽ αὐτὸ ὁ Μέγας Βασίλειος σὲ λόγο του εἰς τὸ «πρόσεχε σεαυτῷ» προτρέπει «πρόσεχε σεαυτῷ μὴ παρατραπῇς τῆς ὁδοῦ, μὴ ἐκκλίνῃς δεξιὰ ἢ ἀριστερά, ὁδῷ βασιλικῇ πορεύου». Ἡ πίστη τῶν ὀρθοδόξων εἶναι « ὅ,τι ἀκηκόασι, ὅ,τι ἑωράκασι τοῖς ὀφθαλοῖς αὐτῶν, ὃ ἐθεάσαντο καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν ἐψηλάφησον» (Α’ Ἰωάν. 1-1) οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι. Ἡ πίστη τῶν Ὀρθοδόξων εἶναι ὅ,τι οἱ ἅγιες οἰκουμενικὲς Σύνοδοι κατέγραψαν σὲ ὅρους, δηλαδὴ τὴν ἄγραφη παράδοση καὶ πίστη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ ὅσα ὁ Κύριος ἐμπιστεύθηκε στοὺς Ἀποστόλους Αὐτοῦ «κατ᾽ ἰδίαν ἐπιλύων πάντα» (Μάρκ. 4-34).

Γι᾽ αὐτὸ σήμερα ἐμεῖς μποροῦμε καυχώμενοι ἐν Κυρίῳ νὰ ὁμολογοῦμε:

“Οἱ προφῆται ὡς εἶδον, οἱ ἀπόστολοι ὡς ἐδίδαξαν, ἡ Ἐκκλησία ὡς παρέλαβεν, οἱ διδάσκαλοι ὡς ἐδογμάτισαν, ἡ ἀλήθεια ὡς ἀποδέδεικται, τὸ ψεῦδος ὡς ἀπελήλαται, ἡ σοφία ὡς ἐπαρρησιάσατο, ὁ Χριστὸς ὡς ἐβράβευσεν οὕτω φρονοῦμεν, οὕτω λαλοῦμεν, οὕτω κηρύσσομεν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἡμῶν.” (Συνοδικὸν Ὀρθοδοξίας).

Ἡ σημερινὴ γιορτή, ἀδελφοί μου, ἔχει διαχρονικὸ χαρακτῆρα καὶ οἰκουμενικὴ διάσταση. Καὶ στὸ χῶρο τῆς Ὀρθοδοξίας εὐφραίνονται σήμερα ὅλοι ὅσοι βλέπουν ἀναστηλωμένη τὴν θεανδρικὴ εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τῆς Παναγίας μητέρας

Του καὶ ὅλων τῶν ἁγίων. Ἀνέκαθεν οἱ ἐκκλησίες στολίζονται μὲ ἅγιες εἰκόνες καὶ οἱ χριστιανοὶ τὶς ἀσπάζονταν καὶ τὶς προσκυνοῦσαν ἀποδίδοντας τὴν τιμὴ καὶ τὴν προσύνηση στὰ πρωτότυπα. Δυστυχῶς ὑπῆρξε περίοδος κατὰ τὴν ὁποία «μέγας διωγμός» κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων ξέσπασε, ποὺ διήρκεσε σχεδὸν ἑκατὸ καὶ περισσότερα χρόνια, χρόνια εἰκονομαχίας, γιατί τάχα θεωρήθηκαν οἱ εὐλαβούμενοι τὰ ἱερὰ εἰκονίσματα ὡς εἰδωλολάτρες ποὺ περιφρονοῦν τὸ Θεό. Ὅμως ξέχασαν τὴν φωνὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ διὰ τοῦ προφητάνακτος Δαυὶδ λέγει:

” Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ θεός»· καὶ ἀκόμη· «τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ Αὐτοῦ ἐθαυμάστωσεν ὁ Κύριος.”
(Ψαλμ. 15 –στίχος 3).

Ὁ δὲ οὐρανοφάντωρ Μ. Βασίλειος δογματίζει: «ἡ τιμὴ τῆς εἰκόνος ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει». Ποιὸς ποτὲ δὲν ἐτίμησε τὴν εἰκόνα τῶν γονέων του ἢ καὶ τῶν φίλων του. Σκληρὸς ἦταν ὁ διωγμὸς κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων· ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ αὐτοκράτορα Λέοντα τοῦ Ἰσαύρου ἕως τὴν ἐποχὴ Θεοφίλου, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ἡ μακαρία καὶ ἁγία σύζυγός του Θεοδώρα ἐστερέωσε τὴν Ὀρθοδοξία, κατέπαυσε τὴν εἰκονομαχία, ἀσπάσθηκε τὴν ἁγία εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ δημόσια διακήρυξε «Εἴ τις τὰς ἱερὰς εἰκόνας οὐ προσκυνεῖ καὶ ἀσπάζεται, σχετικῶς οὐ λατρευτικῶς, οὐχ ὡς θεοὺς ἀλλ᾽ ὡς εἰκόνας ἀρχετύπων, διὰ τὸν πόθον, εἴη τὸ ἀνάθεμα».

Καὶ ἀφοῦ ὅλη τὴν πρώτη ἑβδομάδα τῆς Ἁγ. Σαρακοστῆς ἐνήστευσε αὐτὴ καὶ ὁ γιός της Μιχαὴλ καὶ προσεύχονταν μαζὶ μὲ τὸν Πατριάρχη Μεθόδιο καὶ τὸν ἱερὸ κλῆρο καὶ τὸ λαό, λιτάνευσαν καὶ ἀναστήλωσαν τὰ σεβάσμια εἰκονίσματα καὶ ἐστόλισαν πάλι τὶς ἐκκλησίες. Ἔκτοτε ὁ Πατριάρχης, ὁ ἱερὸς Μεθόδιος, καὶ οἱ λοιποὶ ἅγιοι ὁμολογητὲς ὥρισαν κάθε χρόνο κατὰ τὴν πρώτη Κυριακὴ τῶν Νηστειῶν, νὰ γίνεται ἀνάμνηση τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἔτσι ὥστε νὰ μὴν πλανήση ὁ διάβολος κάποιον καὶ κατακρημνισθῆ στὴν αἵρεση τῆς εἰκονομαχίας.

Αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἔνδοξη καὶ σωτήρια ἀνάμνηση μὲ χαρὰ ἑορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας καὶ μακαρίζει ὅσους φυλάττουν ἀκέραιη τὴν παράδοση καὶ τὴν ὀρθοδοξία τῆς πίστεως καὶ προβάλλει μέσα ἀπὸ τὴν εὐαγγελικὴ περικοπὴ ποὺ ἀκούσαμε τὸ παράδειγμα τῆς ὀρθῆς πίστεως τοῦ Φιλίππου καὶ τὴν σωτήρια ὁμολογία τοῦ Ναθαναήλ. Γιατὶ δὲν εἶναι καθόλου φιλάνθρωπο νὰ δεχόμαστε τὴν πλάνη τοῦ πλανεμένου, ὅπως ἐπίσης εἶναι ἀπάνθρωπο καὶ ἀντιχριστιανικὸ νὰ πολεμᾶ κανεὶς τὸν πλανεμένο ἀντὶ νὰ πολεμᾶ τὴν πλάνη ἐκείνου.

Τίποτα ἀπ᾽ ὅ,τι μᾶς ἀποκαλύφθηκε γιὰ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ δὲν εἶναι θεολογικὴ

φιλολογία, ἀλλ᾽ εἶναι θεολογικὴ ἀποκάλυψη ποὺ ἔχει ἀποφασιστικὴ σημασία γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ σωτηριολογικὴ διάσταση. «Λύμης λοιπὸν φθοροποιοῦ φυγόντες κακοδόξων, ὀρθοδοξίας φέγγει καρδίας ἐλλαφθῶμεν» (Ἀπόστιχ. μικροῦ ἑσπερ. Κυριακῆς Ὀρθοδοξίας). Ἀμήν.

Ἀρχιμ. Ν. Κ.